

*Uključeno na oglasnu ploču
10.04.2015.g.*

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KONZERVATORSKI ODJEL U SISKU

KLASA: UP/I-612-08/15-05/0036
URBROJ: 532-04-02-04/2-15-3
Sisak, 16. ožujka 2015.

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, na temelju članka 10. a u svezi s člankom 6. stavkom 1. točka 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14) rješavajući po službenoj dužnosti donosi

RJEŠENJE

1.

Povijesna seoska cjelina Greda Sunjska, Općina Sunja, k.o. Sunja, do donošenja rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra sukladno članku 12. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a najduže 3 godine od dana donošenja ovog rješenja

stavlja se pod preventivnu zaštitu.

2.

Granicu zaštite povijesne seoske cjeline Greda Sunjska čine sljedeće katastarske čestice: 34/1, 34/2, 34/3, 34/4, 41/1, 41/2, 41/3, 121, 132/1, 143/1, 149, 150, 163/1, 163/2, 180, 202, 203, 231, 232, 233, 255, 256, 257/1, 257/2, 275/1, 276, 297/1, 297/2, 298, 309/1, 310/1, 310/2, 311/1, 311/2, 312/3, 312/4, 320/1, 320/2, 320/3, 341, 342/1, 342/2, 354/3, 355/1, 355/2, 355/4, 355/5, 355/6, 355/7, 355/8, 356/1, 356/2, 356/3, 365/1, 365/2, 365/3, 366/1, 366/2, 384, 385, 404, 405/1, 405/2, 405/3, 434, 458/1, 458/2, 459, 484, 485, 486, 517/1, 501, 517/2, 518, 533, 534/1, 534/2, 534/4, 550/1, 550/2, 550/3, 550/4, 550/6, 551/1, 551/2, 551/3, 553/2, 566/1, 566/2, 567, 568/1, 588/1, 590/1, 590/2, 590/3, 590/6, 610/1, 610/2, 610/3, 610/4, 610/5, 611/1, 611/2, 627, 628, 629, 653/2, 654/1, 654/2, 655/1, 655/2, 655/4, 655/5, 656/1, 678/1, 678/2, 679/1, 679/2, 680, 681/1, 681/2, 682, 683, 684/1, 684/2, 688/1, 688/3, 689/1, 689/2, 689/3, 690/1, 690/2, 690/3, 694, 695/1, 695/2, 696, 697/1, 697/2, 701, 702, 703, 704, 707/1, 707/2, 708/1, 708/2, 709, 710, 711/1, 711/2, 712/1, 712/2, 712/3, 713/1, 713/2, 714/1, 714/2, , 717/1, 717/2, 718/1, 718/2, 719, 720, 723, 724, 725/1, 725/2, 726, 727, 729, 730, 731, 732, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742/1, 742/2, 743, 744, 745, 746, 749, 750, 751, 752, 753, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 767, 768, 769, 770/1, 770/2, 771/1, 771/2, 776/1, 776/2, 777/1, 777/2, 778, 779/1, 779/2, 780/1, 780/2, 781/1, 781/2, 781/3, 782/2, 787/1, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 870, 871, 872, 873, 874/2, 875/1, 875/2, 875/3, 880, 881, 882, 883, 884/1, 884/2, 885/1, 885/2, 886/1, 886/2, 886/3, 886/4, 886/5, 887/1, 887/2, 887/3, 888, 889, 890, 891, 892/1, 892/2, 893/1, 893/2, 894/1, 894/2, 895/1, 895/2, 896/1, 896/2, 896/3, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904/1, 904/2, 905/1, 905/2, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912/1, 912/2, 913/1, 913/2, 914/1, 914/2, 915, 916, 918, 919/1, 919/2, 920/1, 920/2,

921/1, 921/2, 922/1, 922/2, 922/3, 922/4, 922/5, 922/6, 923/1, 923/2, 924/1, 924/2, 925, 926/1, 926/2, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 1431, 1433, 1435, 1439, 1453, 1454, 9999/2; sve k.o. Greda Sunjska. Katastarski izvadak s ucrtanom prostornom međom sastavni je dio ovog rješenja.

3.

Na području kulturnog dobra iz točke 1. ovog rješenja utvrđene su zone u kojima se utvrđuje sljedeći sustav mjera zaštite:

ZONA B - Zona djelomične zaštite povijesnih struktura i potpune zaštite povijesnog građevinskog prostora:

Zona zaštite obuhvaća čitavo izgrađeno područje današnjeg naselja Greda Sunjska kojeg čini niz okućnica stambeno - gospodarske funkcije s pripadajućim kućama i gospodarskim građevinama na koje se u produžetku prema sjeveru i sjeverozapadu nastavljaju obradive površine (oranice, livade, povrtnjaci i voćnjaci). Ta zona identificirana je kao povijesno građevinsko područje nastalo tijekom 18/19. st. koje je sačuvalo intaktan povijesni obuhvat i karakterističnu, izrazito izduženu parcelaciju s tradicijskom poljodjelskom namjenom. Unutar zone zaštite stupanj sačuvanosti povijesne i tradicijske strukture je većinom očuvan te varira od potpuno sačuvanih izvornih poteza, kompleksa i sklopova, nepotpuno sačuvanih i djelomično uništenih sklopova i objekata do novogradnji.

Sustavom mjera zaštite u toj zoni se propisuje :

- potpuna zaštita i očuvanje svih kulturno-povijesnih i tradicijskih vrijednosti uz poštivanje tradicijskih funkcija prostora i sadržaja;
- maksimalno očuvanje povijesnog obuhvata građevinskog područja te revitalizacija i obnova naselja unutar povijesnog građevinskog područja;
- zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne matrice naselja i karakterističnih skupina građevina, oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja;
- kontrola unošenja novih struktura i sadržaja različitih od tradicijskih;
- prilagođavanje postojećih tradicijskih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture primjenom metoda sanacije, obnove, konzervacije i restauracije. Te metode primjenjuju se na visoko valorizirane sklopove i objekte;
- prezentaciju i restituciju izvornih prostorno - ambijentalnih i arhitektonskih oblika izgubljenih prilikom recentnih intervencija;
- prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena očuvanih elemenata tradicijskih struktura;
- prilagodba novih ili oštećenih struktura i sklopova metodom rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i preoblikovanja u cilju uspostave izvornih odnosa ili povezivanja povijesnih s novim strukturama.
- maksimalno očuvanje krajobraznih značajki povijesne seoske cjeline, očuvanje vizura i panorame te harmoničnog sklada izgrađene strukture i krajolika

4.

Kartografski prikazi u mjerilu 1 : 2880 Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Sisak, Klasa: 935-06/15-01/5, Urbroj: 541-12-02/1-15-369, Urbroj: 541-12-02/1-15-370; Urbroj: 541-12-02/1-15-371 i Urbroj: 541-12-02/1-15-372 od 26. 03. 2015. sastavni su dijelovi ovog rješenja.

5.

Na predmetno kulturno dobro primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svi drugi propisi koji se odnose na kulturna dobra te se nalaže zabilježba stavljanja pod preventivnu zaštitu čestica navedenih u točki 2 ovog rješenja u zemljišnim knjigama.

6.

Predmetno dobro upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske - Listu preventivno zaštićenih dobara.

7.

Ovo će se rješenje dostaviti nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

8.

Žalba ne odgađa izvršenje ovog rješenja.

Obrazloženje

Povijesno seosko naselje Greda Sunjska nalazi se u Sisačkoj Posavini, u kontaktnoj zoni Parka prirode Lonjsko Polje. Proteže uz cestu sjeverno od rijeke Sunje prema Savi. Prema povijesnim podacima spominje se kao sjedište gredsko-sunjske župe u Gredi Sunjskoj 1344. g., a krajem 17-og na početak 18-og stoljeća kao dio topolovačkog vlastelinstva u vlasništvu obitelji Keglević. Naselje se navodi u kanoničkoj vizitaciji iz 1729. g. Pripadalo je župi sunjskoj brojeći 32 kuće. Na karti iz 1825. g. naselje Greda Sunjska označena je kao *pagus filialis sine Ecclesia c.l.r. purus* (označena pripadnost RKT župi u Sunji).

Greda Sunjska, po tipu naselja je linijsko, izduženo naselje s obostrano i kompaktno nanizanim okućnicama uz cestu. Po zapadnom rubu naselja teče rječica Gradusa. Kroz samo naselje, okomito na glavnu prometnicu protiče potok Mali Koravac, a po južnom rubu Veliki Koravac. Parcele s okućnicama u prosjeku variraju u širini od 10 do 30 m, u kontaktu su s prometnicom od koje su neznatno izdužene, a u nastavku se nadovezuju voćnjaci, vrtovi i pašnjaci. Površine pod šumom smještene su na parcelama zapadno od naselja. Za Gredu Sunjsku su karakteristične okućnice s kućama odmaknutim od ceste samo nekoliko metara prema kojoj su orijentirane užim pročeljem ili paralelno. Između kuće i ceste je manji cvjetnjak, rjeđe povrtnjak. Pomoćne i gospodarske zgrade locirane su u nizu, neposredno uz tri preostale međe ili dvije ako se radi o uskoj parceli. Time formiraju, uključujući i kuću - dvorište kao zatvorenu cjelinu, naročito vidljivo na okućnicama koje imaju ogradu od pune daske. Štala se nalazi na dnu dvorišta, paralelna sa cestom, a bunar na srednjem dijelu ili bliže cesti, često uz samu susjednu među. Ostale zgrade (suše, koševi, ljetne kuhinje) locirane su bez čvrstog pravila između gore navedenih. Sačuvan je vrlo veliki broj tradicijskih stambenih i gospodarskih zgrada. Ukupan broj kuća je sto osamdeset i dvije, od toga osamdeset i četiri drvene (prevladavaju katnice) i devedeset i osam zidanih. Tradicijske kuće su mahom drvene katnice tzv. *čardaci na trem*, građene sredinom i krajem 19-og st. ili katnice s prizemnom zonom zidanom u opeci i žbukanom, građene početkom 20-og st. Prizemnice su većinom drvene, rjeđe zidane. Štale (sa štagljem - prostorom za alat i kola) su objekti većih dimenzija sa trijemom uz duže pročelje i sjenikom u povišenom potkrovlju. Koševi za kukuruz - *kuruzane*, građeni su kao izduženi objekti od letvica, podignuti na stupice i često su netom uz neku drugu zgradu. Evidentirani su i udvojeni, paralelni sa prostorom između predviđenim za uvažanje kola. Tradicijske zgrade su postavljene na temelje od priklesanog kamena ili opeke. Rijetke imaju podrum. Stijene su od horizontalno slaganih planjki, na uglovima spojene međusobnim urezivanjem uglavnom na *njemački ugao*, rjeđe na *hrvatski*. Krovšte je dvostrešno, iznad zabata poluskošeno, pokriveno biber crijepom. Zabatni trokuti zatvoreni su okomito postavljenom daskom, a po sljubnicama su položene letvice. Štale su od horizontalno slaganih planjki, ponekad djelomično zidane opekom. Evidentirano je nekoliko gospodarskih zgrada izvedenih kanatnom konstrukcijom s ispunom od opeke. Sve tradicijske zgrade su izduženog tlocrta, a nekoliko kuća ima tlocrt oblika „L“. Kuće uz duže pročelje imaju natkriveni trijem sa stubištem na kojem se ističe ulaz natkriven dvostrešnim krovštem, ukrašeni stupovi i ograda. Između prizemlja i kata postavljeni su zaštitni krovci. Ukrašene zone su podvlake nadstrešnica, konzolne grede, donji rub zabatnog trokuta i detalji trijema. Zidanice ili zidana prizemlja kuća katnica u žbuci imaju izvedene većinom secesijske ukrase, koncentrirane uglavnom iznad prozora. Nekoliko starijih zidanica ima dekoracije u opeci koje uključuje isticanje natprozornika, vijenaca ili rubova. Na štalama su ukrašeni stupovi trijema (naglašeni kapitel) dočim potkrovnna zona (sjenik) obično ima dva veća polja ukrašena na proboj u funkciji cirkulacije zraka.

Vrijednost građevinske strukture sagledava se u očuvanosti povijesne matrice koja ima karakterističnu izrazito izduženu formu uz cestu. Naselje je zadržalo obuhvat unutar povijesnog građevinskog područja. U većini su očuvane zgrade građene u drvu koje čine vrijedan doprinos tradicijskom graditeljstvu Sisačke Posavine. Sa krajobraznog aspekta valorizira se očuvanost

okolnog prostora od nove izgradnje, očuvanost tipične posavske ravnice, površina oranica i pašnjaka koji čine elemente kulturnog krajolika dajući time dodatni značaj samom naselju i dodatno uvjetuje provođenje mjera zaštite kulturne baštine.

Sukladno članku 11. stavak 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara na predmetno dobro primjenjuje se citirani Zakon kao i svi drugi propisi koji se odnose na kulturna dobra te je točkom 5. izreke ovog rješenja određena obveza dostavljanja rješenja nadležnom katastru i sudu radi zabilješke u zemljišnim knjigama.

Sukladno članku 11. stavak 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, točkom 4. izreke ovog rješenja, određuje se obveza upisa predmetnog kulturnog dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara.

Sukladno članku 10. stavak 6. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovoga rješenja može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Žalba se predaje Povjerenstvu za žalbe pri Ministarstvu kulture, Konzervatorskom odjelu u Sisku pismeno, neposredno ili poštom, a može se izjaviti i usmeno u zapisnik.

Pročelnik:

Danko Šušnjić, dipl. arheolog.

Dostavlja se:

1. Općina Sunja
Trg kralja Tomislava 3
44210 Sunja
2. Mjesni odbor Greda Sunjska
3. Državna geodetska uprava
Područni ured za katastar Sisak
Trg hrvatskih branitelja 9
44000 Sisak
4. Općinski sud u Sisku
Zemljišno-knjižni odjel
Trg Ljudevita Posavskog 5
44000 Sisak
5. Sisačko – moslavačka županija
Ured državne uprave u Sisačko – moslavačkoj županiji
Ul. braće S. i A. Radića 36
44000 Sisak
6. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
Ul. Republike Austrije br. 20
10 000 Zagreb
7. Ministarstvo kulture
Uprava za zaštitu kulturne baštine
Runjaninova 2
10 000 Zagreb

- Pismohrana, ovdje
- Dokumentacija, ovdje